

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Οιδίπους Τύραννος»

του Σοφοκλή

Μετάφραση: Κ. Χ. Μύρης. **Στίχοι:** Λίνα Νικολακοπούλου. **Σκηνοθεσία:** Γιώργος Κιμούλης.

Σκηνικά: Pawel Dobrzyski. **Μουσική:** Goran Bregovich. **Φωτισμοί:** Jean Kalman.

Χορογραφίες: Jane Gibson. **Παίζουν:** Γιώργος Κιμούλης, Νόνικα Γαλνέα, Τάσος Χαλκιάς,

Νίκος Αναστασόπουλος, Αρτο Απαρπιάν, Γιάννης Κοτσαρίνης, Γιώργος Ζιόβας,

Χρίστος Ευθυρίου, Γιώργος Νταλάρας.

ΤΑ ΣΚΗΝΙΚΑ του Pawel Dobrzyski παρίσταναν ένα ημειρειπωμένο ναό σε θέση επικίνδυνης κλίσης όμοιας με κείνη του υπερωκεάνιου στην ώρα ναυαγίου. Η οπτική σύλληψη του σκηνικού θα έπρεπε να οδηγήσει το κοινό ευθέως στο σημαινόμενο, στην ετοιμόρροπη θηβαϊκή βασιλική δυναστεία των Λαβδακιδών, σε μια πόλη που κινδυνεύει να βουλιάξει κάτω από το βάρος των αμαρτημάτων των τιμονιέρηδών της. Να όμως που τα μάτια μας δε μπορούσαν να αγνοήσουν την τεράστια μεταλλική κατασκευή με τους προβολείς και τα χεία, η οποία περιέκλεινε όλη τη σκηνική κατασκευή, αγέρωχη, καθόλου κλινόμενη. Η εικόνα που προσπαθώ να μεταφέρω σε όσους δεν είδαν την παράσταση του Γιώργου Κιμούλη είναι κατ' εμένα συμβολική. Συμβολίζει την αισθητική ασυμβατότητα των συνθετικών στοιχείων αυτής της παράστασης. Θα προσπαθήσω να αποδείξω τη θέση μου μετά από τρεις παρενθέσεις.

Παρένθεση πρώτη. Όταν πριν από μερικά χρόνια ο Γιώργος Κιμούλης εμφανίστηκε στο λευκωσιτικό αμφιθέατρο ως Οιδίποδας, με σκηνοθέτη το Νίκο Χαλαλάμπους, γοητεύτηκα από τη μορφή που γεννήθηκε από τη συνεργασία των δυο ανδρών, μια μορφή που συνδύαζε την αυτοπεποίθηση ενός ευφυούς διανοούμενου με τη βαριά έννοια του υπεύθυνου ηγέτη, την αλαζονεία της άγνοιας με την απελπισία της γνώσης. Η εκφραστική μανιέρα του Κιμούλη φαινόταν κατάλληλη να αποδώσει τις διακυμάνσεις των διαθέσεών του, τις αντανάκλαστικές του αντιδράσεις στις διαλάμψεις της αλήθειας.

Παρένθεση δεύτερη. Η παράσταση συνοδευόταν από αυξημένο ενδιαφέρον των μέσων. Ως αισθητικά διγενής προκαλούσε συζητήσεις σε πλατύτερα από τα συνηθισμένα πεδία. Καλυμμένη με το φως της ιδιαίτερης δημοσιότητας, αλλά και συνοδευόμενη από μια σειρά πολύ αρνητικών κριτικών ήρθε στην Κύπρο στο τέλος της θερινής της διαδρομής. Ο διπλός προοιδιασμός έκανε την αναμονή της παράστασης έντονη. Σε συνεντεύξεις του ο Κιμούλης εξέφραζε την πικρή οργή ενάντια στους διώκτες του και στα αλλότρια κίνητρά τους. Προσωπικά ευχόμουν να δω τη δικαίωσή του.

Παρένθεση τρίτη. Ως απάντηση προς εκείνους που είδαν την πρόταση της παράστασης ως πρωτοποριακή και τη μη αποδοχή της ως έκφραση συντηρητικότητας θέλω να ανα-

φερθώ σε μερικές κοινές για τους Κύπριους θεατρόφιλους αναμνήσεις, για να οριοθετήσω την ιδέα μου για πρωτοποριακές θεατρικές προτάσεις, αλλά και να θυμίσω την ολόψυχη αποδοχή τους από τους συνθεατές μου. Θα επιλέξω -τυχαία- τη «Μήδεια» από την «Ομάδα εδάφους», τις «Τρώαδες» από το Απλό Θέατρο, τις «Χοηφόρες» του Τσιάνου με την Κονιόρδου, τη φετινή αγγλική «Μήδεια» στο φεστιβάλ του Αρχαίου Αράματος, παραστάσεις τα

πειραματικά μορφώματα των οποίων έχουν με το αρχαίο πρωτότυπο την άρρηκτη σχέση των αιτιατών με τα αίτια τους.

Ο «Οιδίποδας» του Γιώργου Κιμούλη βασίζεται πάνω στο σπάσιμο του αισθητικού στερεοτύπου. Απαλλάσσει την παράσταση από τη συχνή στις παραστάσεις του αρχαίου δράματος πένθιμη τραγικότητα, αφαιρεί τα χορικά, ξεχωρίζει από τα θέματα και τις διαθέσεις των αφαιρεμένων το μοτίβο της μοίρας και αναθέτει την ανάπασή του στη στιχουργό Λίνα Νικολακοπούλου, το συνθέτη Γκόραν Μπρέγκοβιτς και στη φωνή του Γιώργου Νταλάρα. Όλοι τους άξιοι του επιθέτου «μεγάλοι» στους τομείς τους, έδωσαν ωραία κομμάτια δημιουργίας. Χρησιμοποίησα τη λέξη «κομμάτια» μηχανικά, πόσο αταίριαστη είναι όμως σε μια αναφορά στο έργο του Σοφοκλή. Μακάρι ο Κιμούλης να ανέβαζε ένα εμπνευσμένο από το Σοφοκλή σύγχρονο έργο, κάτι σαν ροκ-όπερα, σαν «Jesus Christ Super Star» με τους ίδιους συνεργάτες.

Είναι η συνύπαρξη των δυο τόσο διαφορετικών αισθητικών επιπέδων που προκάλεσε την κρίση ασυμβατότητας. Η ποιητική του συνθετικού μέρους «του Νταλάρα» προσλαμβάνεται και απολαμβάνεται από τον κόσμο σε εντελώς διαφορετική συχνότητα απ' ό,τι ο λόγος και οι προβληματισμοί του Σοφοκλή, τα αισθητήρια όργανα του κοινού έπρεπε να επιλέξουν τη συχνότητα στην οποία θα προτιμούσαν να είναι συντονισμένα. Οι ηθοποιοί του χορού παρουσίαζαν αλλοπρόσβαλη υποκριτική συμπεριφορά, αναμειγμένοι σε δυο ασυμβίβαστες ποιητικές. Το κείμενο απέρριπτε τις ξένες εμβολές και ο Κιμούλης-ηθοποιός δεν είχε στη διάθεσή του την τέλεια ισορροπία του πρωτότυπου κειμένου για να περπατήσει βήμα-βήμα προς την από την τύφλωση του εν αγνοία αμαρτήματος προς την τύφλωση της τιμωρίας. Η γνωστή προσωπική μανιέρα αυτονομήθηκε από το περιεχόμενο του ρόλου. Μου έλειψε ο χώρος.